

מתורתו של צדיק אביך ועקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בבואור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת שגלגלנו מכל ספריו הק'

פרשת בהר ה'תשפ"ב

העולם הזה הכנה לעולם הבא

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת לה. שש שנים וגו' (ויקרא כה ב-ג). אפשר לרמוז על חיי האדם, דידוע ד'ימי שנותינו בהם שבעים שנה (תהלים צ). והנה העולם הזה שאנחנו בו קרוי חל, ועולם הבא קרוי שבת (רות רבה ג א), ומי שלא הכין בחל, אין לו מה יאכל בשבת. והנה כשנתבונן בעבודת האדם בימיו, אין לו עבודה כי אם ששים שנים, אבל עשרה שנים ראשונים ימי קטנות, אין בהם עבודה, לפיכך הפסוק לא מנה אלא ששים שנה:

וזהו שאמר שש שנים, הם ששים שנה, כל אחת כלולה מעשר (עין חיים שער כד פ"א), בהם כל אשר תמצא ידך לעשות בכתך מצד הקדשה עשה. ומה שאמר שדה וקרם, משום דיש גן עדן של מטה וגן עדן של מעלה, וקרי קרא לגן עדן של מטה שדה, וגן עדן של מעלה קרם. וזהו שאמר שש שנים שהם ששים שנה, תזרע שדה, דהינו עשה עבודה כראוי שבה תזכה לגן עדן של מטה ולגן עדן של מעלה, וזהו אסיפת התבואה שתאסף לאכל בעולם הבא שהוא שבת:

וזהו שאמר ובשנה השביעית, דהינו שהיא שביעית לעבודתך, והיא שמינית לימך, שבה תכנס לעולם הבא אותה שנה, שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה, לא נשאר באותה שעה לעשות מעשה שבו תקנה גן עדן של מטה וגן עדן של מעלה, וזהו שאמר שדה לא תזרע וקרם לא תזמר, דהינו לא נשאר באותה שעה לקנות על ידי מעשה, שדה וקרם שהם גן עדן תחתון ועליון. לפיכך הוי זהיר וזריז בעורך בעולם הזה שהוא חל לטרח ולהכין לאותו עולם שהוא שבת, שבאותו עולם אין שם כי אם אכילת תגמול השכר, וזה שאמר והיתה שבת הארץ לכם לאכלה וגו'.

(פיתוחי חותם פרשת בהר)

אל יתיאש מהגאולה

אחרי נמכר גאלה תהיה לו אחד מאחיו יגאלנו או דדו או בן דדו יגאלנו וגו' (ויקרא כה טח-ט). אפשר לרמוז, דאלה הפסוקים רומזים על ארך הגלות, שלא יקוצו בני ישראל בארך הגלות ולא יתיאשו מן הגאולה חס ושלום (סנהדרין צו:), כי הקדוש ברוך הוא אמת ודבריו אמת, ולא יפר את בריתו שהבטיחם לפדותם. ומפמה אנפי יש בטחון לגאלתנו: חדא, דיעשה הקדוש ברוך הוא למען שמו הגדול המחלל בגוים, כמו שכתוב (יהושע ז ט) ומה תעשה לשמך הגדול, משום דאין השם שלם עד שיבוא משיח צדקנו, וכמו שכתוב (ישעיה מח יא) למעני למעני אעשה, וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים קטו א) לא לנו ה' לא לנו כי לשמך תן כבוד. ועוד, אמרו חכמים (מדרש תנחומא כי תצא יא), אין הכסא שלם עד שיבוא משיח צדקנו, שנאמר (שמות יז טו) 'כי יד על כס יה'. והכסא יש

לו ארבע רגלים, שלש הם אבות העולם, והרביעית היא דוד המלך עליו השלום, והחסד הוא של דוד המלך עליו השלום. ואפשר, דלזה נרמז בנביא (מלכים ב יט לד) ונגותי על העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדך. ועל זה גם כן נאמר (עמוס ט יא) 'אקים את סכת דויד הנפלת'. והאל יראה ברחמי צער דוד המלך עליו השלום, ויקרב קץ גאלתנו. זאת ועוד, יראה הקדוש ברוך הוא בצרת מלך המשיח, דמצטער ביסורין בשביל עונות בני ישראל באותו עולם (סנהדרין צג:). ועוד, יראה הקדוש ברוך הוא בצער השכינה, שהיא בצער גדול יותר מדי. זאת ועוד, אם יש צדיקים בדרך שמוסרים עצמם על צער השכינה, ואינם מחזיקים טובה לעצמם, המשימים עצמם כשירים. זאת ועוד, אם נתעוררו ישראל ועשו תשובה (יומא פו. סנהדרין צז:).

ישראל יגאלו אף שנראה להפך

וזהו פונת הפסוקים: אחרי נמכר גאלה תהיה לו, מדבר על קהל ישראל ואומר, אף על פי שאתה רואה עם ישראל נמכר בגלות ונתארך הרבה זמן הגאולה, אל תתיאש מן הרחמים כי סוף סוף גאלה תהיה לו. והנה נמכר במלוי גימטריא עמי קהל ישראל, לרמוז דעל גלות ישראל מדבר:

הקב"ה יגאלם למען שמו

ומנחם אותם ומדבר על לבם שכמה דברים יש שהם סבה לגאולה. הראשונה, אחד מאחיו יגאלנו, אחד הוא הקדוש ברוך הוא שהוא אחד ומיוחד מאחיו, לפי שהקדוש ברוך הוא קרא לישראל אחים, שנאמר (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי, וכיון שהקדוש ברוך הוא וישראל נקראים אחים, המיוחד שבאחים הוא הקדוש ברוך הוא. לפיכך אמר אחד מאחיו הוא הקדוש ברוך הוא המיוחד שבאחים יגאלנו, ודהינו, שיראה הקדוש ברוך הוא למען שמו, שאין השם שלם בעוד ישראל בגלות, ויקרב הגאולה:

הטעמים הנוספים לגאולה

זאת ועוד, או דדו אותיות דוד, דהינו שיראה הקדוש ברוך הוא בצער דוד המלך עליו השלום, שהוא רגל רביעית לכסא וחסר היום בגלות, יראה הקדוש ברוך הוא בצערו ויקרב הגאולה. או בן דדו, הוא בן דוד שהוא משיח, יראה הקדוש ברוך הוא בצערו כמו שכתבנו, ויקרב הגאולה. או משאר בשרו, שאר ראשי תבות שכינת אל רם, דהינו שיראה הקדוש ברוך הוא לצער השכינה. אי נמי, רומז על הצדיקים שמצטערים הרבה על צער השכינה ומשימים עצמם כשירים, ועל זה מסים ממשפחתו, כלומר, כלומר, אותם הצדיקים שמשימים עצמם כשירים והם ממשפחתו עם ישראל, גם הם סבה לקרב הגאולה. או גדולה מכלם השינה ידו ונגאל, דהינו

נתעורר העם הזה בתשובה, שזו היא השגת יד, ונגאל:
ה' ברחמי הרבים יעשה למען שמו, ויקרב ביאת משיחנו
בקרוב, בעגלא ובזמן קרוב, אמן כן יהי רצון:

(פיתוחי חותם פרשת בהר)

ה', לפיכך הללו עבדי ה' וכו': (בגדי השרד)

צדיקים עובדים את ה' שלא על מנת לקבל פרס

חלקי ה' אמרתי לשמר דבריך (תהלים קיט נו). אפשר לומר, דהנהג
הצדיקים העובדים את ה' ביראה ואהבה ושמחה רבה, אינם
מבקשים שום שכר על פעולתם לא בעולם הזה ולא בעולם
הבא. וזהו שאמר אנטיגנוס איש סוכו עליו השלום (אבות פ"א
מ"ג) אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס,
אלא הווי כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל
פרס, ויהי מורא שמים עליכם. דהנהג דברי כפולים, דמדקאמר
אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס,
שמעינן מנהגיהו כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת
לקבל פרס, אם כן אמאי הדר ותני בהדיא אלא הווי כעבדים
המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס, הא כבר שמעינן
לה מדיוקא דרישא. אלא בעל כרחנו התנא עליו השלום תרתי
דשלא על מנת לקבל פרס אשמועינן, חדא בעולם הזה וחדא
בעולם הבא, דהעובד ה' יתברך מיראה ואהבה בשלמות אינו
מבקש שכר אפלו לעולם הבא, דזו העבודה השלמה שאינה
תלויה בשום דבר:

הגאולה תבוא בזכות הצדיקים

אחרי נמכר גאלה תהיה לו אחד מאחיו יגאלנו. או דדו או
בן דדו יגאלנו או משאר בשרו ממשפחתו יגאלנו או השיגה
ידו ונגאל (ויקרא כה טח-טט). אפשר לרמוז, דאלה הפסוקים
רומזים על ארך הגלות, שלא יקוצו בני ישראל בארך הגלות
ולא יתיאשו מן הגאלה חס ושלום, כי הקדוש ברוך הוא אמת
ודבריו אמת, ולא יפר את בריתו שהבטיחם לפדותם [וכו'].
אי נמי, רומז על הצדיקים שמצטערים הרבה על צער השכינה
ומשימים עצמם כשירים, ועל זה מסים ממשפחתו, כלומר,
אותם הצדיקים שמשימים עצמם כשירים והם ממשפחת עם
ישראל, גם הם סבה לקרב הגאלה:

(פיתוחי חותם פרשת בהר)

החובה לכבד את הצדיקים

הללויה הללו עבדי ה' וכו' (תהלים קיג). אי נמי מה שנאמר הללו
עבדי, תתפרש כמשמעותה, דצריך האדם לכבד ליראי ה'
ולשבתם ולירא מהם, כמו שנאמר (תהלים טו ד) ואת יראי ה'
יכבד. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות ד רב) ומורא רבך
כמורא שמים. ועוד, 'את ה' אלהיך תירא' (דברים י כ) לרבות
תלמידי חכמים (פסחים כב:). ועל זה אמר הללו עבדי ה', דהיינו
יראים ומכבדים לעבדי ה':

ומביא ראיה ואומר, תדעו מנין לנו לומר כך, הוא ממה שכתבה
התורה 'את ה' אלהיך תירא' דדשינן מינה לרבות תלמידי
חכמים. וזהו שמסיים את שם ה', כלומר מדכתבא מלת את
גבי יראת ה', משם נתגלה לנו דחובה עלינו לכבד ולירא מיראי

שתי דרגות ב'לא על מנת לקבל פרס'

ואפשר לפרש זה במה שאמר הכתוב (מלאכי ג יח) ושבתם
וראייתם בין צדיק לרשע בין עבד אלהים לאשר לא עבדו.
דפריך בגמרא (תנא"ש ט:): הינו 'צדיק' הינו 'עובד אלהים', הינו
'רשע' הינו 'לא עבדו'. ומשני, 'עבדו' ולא 'עבדו' תרויהו צדיקי
גינהג, אבל אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה אותו
מאה ואחד. ולפי דרכנו גם כן אתי גיחא, ד'עובד אלהים' קרי
להעובד שלא על מנת לקבל פרס לא בעולם הזה ולא בעולם
הבא, ולא עבדו קרי להעובד על מנת לקבל פרס אפלו בעולם
הבא, דזה לגבי זה מקרי 'לא עבדו':

(מעגלי צדק אות ח"ת)

הידה שבועית: מה מבאר דינו במה רמוז במי שלא טרח בערב שבת מה יאכל בשבת?

(נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון

למייל: 0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבוד אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מודן האביר יעקב ז"ע (או מתוך עלון זה)
בין שולחי התשובות תיערך הגרלה
על סידור לשחרית מתיבתא
בהוצאת "עוז והדר".

פרשת כי תשא:

הרב יוסף טויטז מנתיבות.

